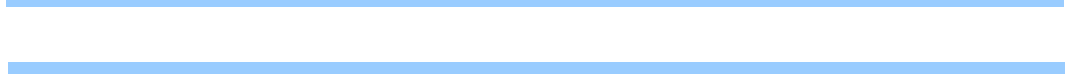

PAZAR ANALİZİ ÇALIŞMALARI

SABİT ŞEBEKEDEN ÇAĞRI BAŞLATMA PAZARI **Fiyat Sıkıştırması Yükümlülüğü**

Kamuoyu Görüşlerini İçeren Doküman

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU

MART 2014

ANKARA

Fiyat Sıkıştırması Yükümlülüğü

Fiyat (marj) sıkıştırması, üst (upstream) pazarda etkin piyasa gücüne (EPG’ye) sahip olan ve rakiplerine toptan seviyede ürün sağlayan dikey bütünleşik bir işletmecinin söz konusu toptan ürünlerin veya perakende pazarda sunduğu ilgili ürünlerin fiyatlarını rakiplerinin kâr edemeyeceği şekilde ayarlaması durumu olarak tanımlanabilir. Daha basit bir ifadeyle fiyat sıkıştırması, toptan ve perakende fiyatlar arasındaki farkın alt (downstream) pazarda faaliyet yürüten etkin bir işletmeciye pozitif kâr marjı bırakmamasıdır. Fiyat sıkıştırmasına yol açmayacak şekilde söz konusu tarifelerin belirlenmesi, düzenleme konusu pazarlarda EPG’ye sahip işletmeciye yönelik tarife kontrolü yükümlülüklerinin konusunu teşkil edebilmektedir. Bir başka ifadeyle, tarife kontrolüne tabi olan EPG’ye sahip işletmecinin ilgili (toptan) tarifelerinin belirli yol ve yöntemlerle hesaplanması, uygulanması ve izlenmesi sürecinde fiyat sıkıştırma yükümlülüğü tamamlayıcı bir rol üstlenmektedir. Diğer taraftan, bu hususta ayrı ve detayları belirli bir düzenlemenin yokluğu, tarife kontrolü yükümlülüklerinin etkin rekabeti tesis etmeye dönük bütüncül bir bakış açısıyla ele alınmasını güçleştirebilecektir. Bu itibarla, aşağıda amaç ve kapsamı açıklanan fiyat sıkıştırması yükümlülüğünün Pazar Analizi Yönetmeliği’nin ‘Yükümlülüklerin getirilmesi’ başlıklı 10’uncu maddesinin 3’üncü ve 5’inci fıkraları¹ gereğince EPG’ye sahip işletmeci olan Türk Telekom’a getirilmesinin önemli ve gerekli olduğu düşünülmektedir.

Nitekim, 5809 sayılı Kanunun 13’üncü maddesinin ikinci fıkrasının (c) bendinde *“İşletmecinin ilgili pazarda etkin piyasa gücüne sahip olduğunun belirlenmesi halinde; Kurum, fiyat sıkıştırması, yıkıcı fiyatlandırma gibi rekabeti engelleyici tarifelerin önlenmesi için gerekli düzenlemeleri yapar ve uygulamaları denetler”* hükmüne yer verilerek bu konuda Kurumumuza bir sorumluluk tevdi edilmiş olup, aynı maddenin üçüncü fıkrasında ise *“Bu maddenin uygulanması ile tarifelerin Kuruma sunulması, kamuoyuna duyurulması ve yayımlanması hususlarına ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından belirlenir”* ifadesi yer almaktadır. Aynı Kanunun ‘Tarifelerin düzenlenmesine ilişkin ilkeler’ başlıklı 14’üncü maddesinde Kurumun tarifelere ilişkin düzenlemeleri yaparken göz önünde bulunduracağı ilkeler arasında *“(h) Rakip işletmecilerin kendi kullanıcılarına sunacağı elektronik*

¹ Söz konusu Yönetmelik hükümleri sırasıyla *“Bu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen yükümlülükler etkin piyasa gücüne sahip işletmecilere getirilirken ilgili diğer mevzuat hükümlerinde yer verilen yöntemler esas alınabileceği gibi bu maddenin birinci fıkrası dikkate alınarak başka yöntemler de belirlenebilir”* ve *“Kurum, mevcut ya da muhtemel bir rekabet sorununun çözümüne yönelik olarak ilgili pazar analizini yenilemeksizin; konuya ilişkin objektif nedenlere dayalı gerekçelerini belirtmek suretiyle ilgili pazarda etkin piyasa gücüne sahip olan işletmeciye ilave yükümlülük veya yükümlülükler getirebilir.”* şeklinde düzenlenmiştir.

haberleşme hizmetleri için etkin piyasa gücüne sahip işletmeciden talep edeceği temel girdi niteliğinde olan elektronik haberleşme hizmetlerinde oluşan fiyatları da dikkate alması” hususu zikredilerek açık bir biçimde perakende fiyatların belirlenmesinde ilgili tüm toptan girdilerin dikkate alınma zorunluluğundan hareketle Kurumun gerekli düzenlemeleri yapması öngörülmektedir. Bu hususu teyit edecek şekilde, 08.09.2009 tarihli ve 27343 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Erişim ve Arabağlantı Yönetmeliği’nin 5’inci maddesinin (h) bendinde “Ücretlerin; rekabetin engellenmesine, bozulmasına veya kısıtlanmasına neden olacak şekilde belirlenmemesi” ilkesine yer verilmiştir.

Pazar Analizi Yönetmeliği’nin “Yükümlülüklerin getirilmesi” başlıklı 10’uncu maddesinin 1’inci fıkrasında ise *“İlgili pazarda etkin piyasa gücüne sahip işletmecilere getirilecek yükümlülüklerin amaca uygun, orantılı ve sorunun kaynağına yönelik olması esastır.”* hükmü ve 3’üncü fıkrasında *“Bu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen yükümlülükler etkin piyasa gücüne sahip işletmecilere getirilirken ilgili diğer mevzuat hükümlerinde yer verilen yöntemler esas alınabileceği gibi bu maddenin birinci fıkrası dikkate alınarak başka yöntemler de belirlenebilir.”* hükmü yer almaktadır. Bu husus, aynı Yönetmelik maddesinde zikredilen ‘tarife kontrolüne tabi olma’ yükümlülüğü kapsamında, ilgili mevzuatta (perakende tarifelere ilişkin) zikredilen *maliyet esaslı onay, tavan fiyat belirleme, alt/üst sınır belirleme, bildirim* gibi yöntemlerin yanı sıra başkaca yöntemlere de Kurum tarafından başvurulabileceğini göstermekte olup, ‘fiyat sıkıştırması’ bu kapsamda değerlendirilebilecektir. Bu durum, toptan tarifelerin onaylanmasında uygulanan Erişim ve Arabağlantı Yönetmeliği’nin ‘Erişim tarifelerinin kontrolü’ başlıklı 11’inci maddesi kapsamında onaylanan erişim tarifelerinin düzenlenmesi bakımından da geçerlidir. Bu çerçevede, Toptan Hat Kiralama (ve bu hizmetin ayrılmaz bir unsuru olan Taşıyıcı Ön Seçimi; kısaca THK ve TÖS) ile Taşıyıcı Seçimi (TS) tarifelerinin, Kurumca getirilen ‘tarife kontrolüne tabi olma’ yükümlülüğü çerçevesinde Erişim ve Arabağlantı Yönetmeliği’nin 12’nci maddesi gereğince onaya tabi olması yanında olası rekabet aksaklıklarının önlenmesini teminen şartları Kurumca belirlenecek şekilde fiyat sıkıştırması yükümlülüğüne ve testine tabi tutulması gerekmektedir. Bu kapsamda sabit şebekede çağrı başlatma pazarında EPG’ye sahip Türk Telekom’un, fiyat sıkıştırması yükümlülüğüne uygun olarak; uyguladığı toptan ve perakende tarifeleri arasındaki fiyat (marj) düzeyini alternatif işletmecilerin söz konusu toptan tarifeler (THK ve TÖS ya da tek başına TS) üzerinden perakende hizmet sunmasına imkân verecek şekilde belirlemesi gerekmektedir.

Tarife kontrolüne tabi olma yükümlülüğünün özel bir türü olan fiyat sıkıştırması yükümlülüğü, EPG’ye sahip işletmecinin perakende ücretleri baz alınarak rakip işletmecilere yaşanılabilir (rekabet etmeye elverişli) bir alan kalmasını teminen toptan ve perakende ücretler arasında marj bırakılmasını ve alternatif tarifeler ortaya çıkmasını sağlamaya yönelik bir yükümlülüktür. Bu yükümlülüğü sağlamaya dönük getirilen fiyat sıkıştırması testi ise EPG’ye sahip işletmecinin sunduğu belirli bir perakende ürün ya da ürün gruplarının fiyatının o hizmetin (alternatif işletmecilerce kârlı bir biçimde) sunulması için gerekli olan bütün maliyetlerin toplamından büyük olduğunun belirlenmesi için yapılmaktadır.

Fiyat sıkıştırması testinin (analizinin) temel amaçları piyasadaki fiyatlara ve düzenlemelere ilişkin şeffaflığın artırılması ve işletmecilerin daha öngörülebilir ve rekabetçi bir ortamda faaliyet göstermesini sağlamak olarak zikredilebilir.

Fiyat sıkıştırması testi için kullanılan genel formüllerden biri aşağıda verilmekte olup söz konusu formülün işbu pazar analizi kapsamında uygulanması fiyat sıkıştırması yükümlülüğünün bir gereğidir:

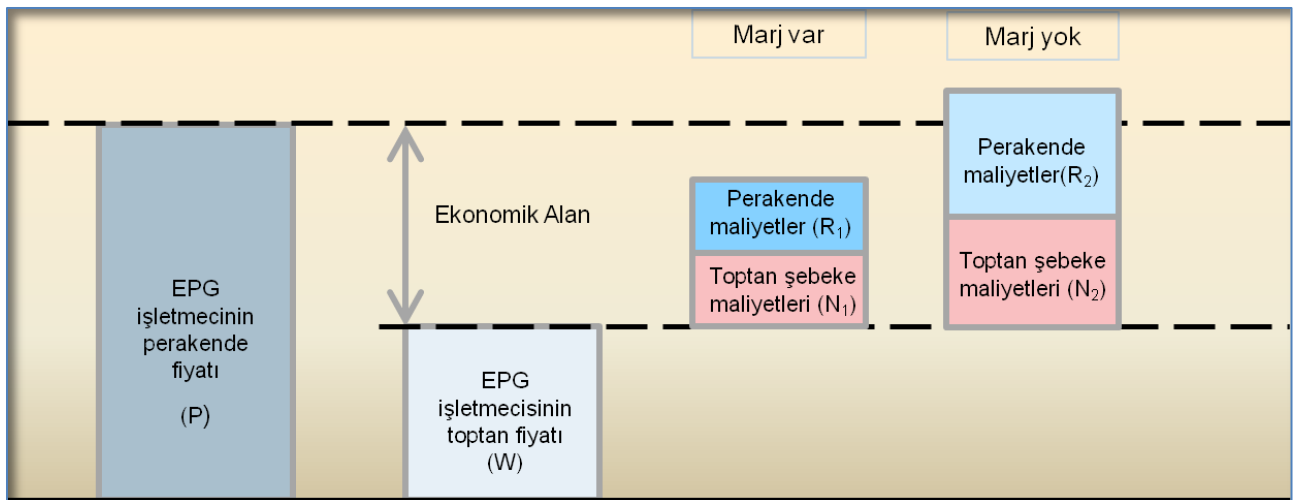
$$P \geq W + N + R$$

P: Etkin Piyasa Gücüne Sahip İşletmecinin perakende fiyatı

R: Alternatif işletmecilerin perakende maliyetleri

W: Dikey bütünleşik işletmecinin perakende ürün sunumunda kullanılacak toptan ürününün düzenlenen fiyatı

N: Alternatif işletmecilerin diğer toptan şebeke maliyetleri

Bu çerçevede, fiyat sıkıştırması yükümlülüğü kapsamında usul ve esasları Kurum tarafından belirlenerek gerçekleştirilecek fiyat sıkıştırması testi sonrasında fiyat sıkıştırması tespit edilirse, Kurumun makul bir süre vererek EPG'ye sahip işletmeci olan Türk Telekom'dan fiyat sıkıştırmasını ortadan kaldıracak şekilde tarifelerini yeniden belirlemesini talep etmesi ve Türk Telekom tarafından Kurumca belirlenen süre içerisinde söz konusu talep yerine getirilmezse, Kurumun Türk Telekom'un ilgili toptan (THK ve TÖS ya da tek başına TS) tarifelerini perakende fiyatları da dikkate alarak fiyat sıkıştırmasını giderecek şekilde değiştirmesi dahil olmak üzere gerekli tedbirleri alması söz konusu olacaktır. Öngörüldüğü üzere, fiyat sıkıştırması yükümlülüğünün getirilmesinin ardından öncül ve/veya ardıl olarak Kurumun ilgili tarifelerin belirlenme ve uygulanma sürecinde müdahil olması, bu yükümlülüğün amacına ulaşması için gereklilik arz etmektedir. Fiyat sıkıştırması yükümlülüğüne ilişkin olarak; usul ve esasların tanımlanması ile süreç içerisinde gerekli müdahalelerin yerinde ve zamanında yapılması önemli olup, bahse konu tedbirlerin uygulanması ilgili pazarda etkin rekabetin tesisini sağlayabilecektir.

Fiyat sıkıştırma testine ve yapılacak analizin detaylarına ilişkin olarak belirlenecek usul ve esaslar saklı kalmak kaydıyla, Türk Telekom'a getirilen fiyat sıkıştırması yükümlülüğü kapsamında yapılacak olan fiyat sıkıştırması testi Türk Telekom tarafından Kuruma iletilecek aylık (tarife ve kampanyalara ilişkin gelir, trafik, abone sayısı, vb bilgiler içeren) raporlar doğrultusunda öncelikle ve kural olarak perakende seviyede "en önemli tarifeler"² baz alınarak Kurum tarafından aksi karar verilmedikçe en geç üç (3) ayda bir gerçekleştirilecektir.

Bu çerçevede, işbu pazarda etkin piyasa gücüne sahip Türk Telekom, fiyat sıkıştırması yükümlülüğüne ve konuya ilişkin detayları içeren usul ve esaslara aykırılık içeren toptan ve perakende seviyede tarife ve kampanyaları uygulamamakla yükümlüdür. Yükümlülük gereği yapılacak fiyat sıkıştırması analizine ilişkin olarak, Kurum alternatif STH işletmecilerinin THK ve TÖS ya da tek başına TS üzerinden perakende pazarda rekabetçi tarifeler geliştirebilmelerini sağlayacak usul ve esasları belirlemeye, uygulamaya ve aykırılık halinde gerekli yaptırımları tesis etmeye yetkilidir.

² 'En önemli tarifeler', EPG sahibi işletmeci için ciddi bir gelir kaynağı teşkil ettiği ve/veya ciddi sayıda son kullanıcıya hitap ettiği tespit edilen ya da öngörülen tarifeleri, kampanyaları, indirimleri ve birlikte satış uygulamalarını ihtiva etmekle beraber hangi tarifelerin bu kategoriye gireceği Kurumca belirlenecek Usul ve Esaslar çerçevesinde belirlenecektir.

Soru :

Fiyat sıkıştırması yükümlülüğüne ilişkin olarak yukarıda yer verilen değerlendirmelere katılıyor musunuz?

Soruya ilişkin gelen görüşler:

Rekabet Kurumu tarafından Kurumumuzca hazırlanan dokümana ilişkin verilen görüşte, Kurumumuzca sabit şebekede çağrı başlatma pazarına yönelik “fiyat sıkıştırması yükümlülüğü” olarak tanımlanan yeni bir yükümlülük getirilmesinin planlandığı, özel olarak sabit şebekede çağrı başlatma pazarında; genel olarak ise toptan seviyede fiyat düzenlemesi getirilen tüm pazarlarda söz konusu yükümlülüğün sorunlara yol açabileceğinin düşünüldüğü ifade edilmektedir.

Avrupa Birliği Erişim Direktifi’nin 13’üncü maddesinde “Fiyat Kontrolü ve Maliyet Muhasebesi Yükümlülükleri” başlığı altında “incelenen teşebbüsün tüketicinin zararına olacak şekilde fiyatları yüksek seviyede tutabildiği ya da fiyat sıkıştırması uygulayabildiği anlamına gelen etkin rekabetin bulunmadığı durumlara işaret eden pazar analizlerinde” anılan yükümlülüklerin getirilebileceğinin belirtildiği ancak spesifik olarak bir fiyat sıkıştırması yükümlülüğünden bahsedilmediği, ayrıca Direktif’in 8’inci maddesinde ulusal düzenleyici kurumlar tarafından Direktif’in 9-13’üncü maddelerinde sıralanan yükümlülükler haricindeki yükümlülüklerin ancak Komisyon tarafından onaylandıktan sonra yürürlüğe girebileceğinin belirtildiği ifade edilmektedir. Bununla birlikte, Doküman’da da belirtildiği üzere, anılan AB Direktifi hükümlerinin ülkemizde karşılığı olan Pazar Analizi Yönetmeliği’nde de özel olarak belirlenmiş bir “fiyat sıkıştırması yükümlülüğü”nün tanımlanmadığı ifade edilmektedir.

Ayrıca, toptan pazarda öncül tarife düzenlemesinin bulunması halinde, perakende pazarda ardıl müdahale yöntemlerinin kullanılmasının daha etkin sonuçlar doğuracağı, bu çerçevede, yalnızca toptan seviyede düzenlenen bir pazarda öncül fiyat sıkıştırması yükümlülüğü getirilmesinin sorun doğurabileceği ifade edilmektedir. Fiyat sıkıştırmasının, (i) üst pazarda yüksek fiyat uygulanması, (ii) alt pazarda düşük fiyat uygulanması veya (iii) bunların herhangi bir şekilde birleşimi ile uygulanabilir bir strateji olduğu, yalnızca toptan pazarın düzenlenmesi halinde, öncül düzenleme ile ancak toptan piyasadaki tarifelere müdahale etme imkânı bulunduğundan, EPG ilan edilmiş işletmeciyeye birinci ve kısmen üçüncü durumda yaptırım uygulanabileceği, söz konusu durumları ortadan kaldırabilmek için düzenleyicinin

elinde toptan seviyede öncül olarak getirebileceği diğer yükümlülüklerin de bulunduğu, bunların en önemlilerinden birinin sabit şebekede çağrı başlatma pazarında olduğu gibi “tarife kontrolüne (maliyet esaslı tarife belirleme) tabi olma” yükümlülüğü olduğu, söz konusu yükümlülük altında tarifelerin maliyet esaslı olarak belirlenmesi durumunda üst pazarda yüksek fiyat uygulanması seçeneğinin ortadan kalkabileceği ve geriye yalnızca ardıl müdahalelerle çözülmesi son derece muhtemel olan ikinci ve üçüncü seçenekler kalacağı ifade edilmekte olup, Rekabet Kurulu ve Avrupa Birliği uygulamasında bu durumun pek çok örneğinin bulunduğu belirtilmektedir.

Ayrıca, maliyet esaslı tarife belirleme yükümlülüğü altında belirlenmiş toptan tarifelerin fiyat sıkıştırması yükümlülüğü ile yeniden düzenlenmesi gibi bir durumun ortaya çıkması halinde, daha önceden belirlenmiş tarifenin doğruluğunun sorgulanabilir hale gelebileceği, fiyat sıkıştırması yükümlülüğü neticesinde toptan pazardaki tarifelerin düşürülmesi halinde ise bu sefer de toptan pazarda yıkıcı fiyatlama riskinin ortaya çıkabileceği ifade edilmektedir.

Diğer taraftan, önerilen fiyat sıkıştırması testi ile Rekabet Kurulu’nun bugüne kadar uyguladığı yaklaşımdan farklı olarak eşit etkinlikteki rakip testinin benimsenmediği, alternatif işletmecilerin maliyetlerinin de dikkate alınacağı, bu yaklaşımın alternatif işletmecilerin piyasada tutunmaları bakımından kabul edilebilir bir yaklaşım olabileceği fakat uygulamada öncelikle hangi alternatif işletmeci(ler)in maliyetinin dikkate alınacağını önemli bir subjektif tercih kaynağı olarak görülmesi nedeni ile sorun yaratabileceği, ayrıca, düzenlenmeyen bir perakende pazarda fiyat indirimi gerçekleştirildiğinde, düzenleyici kurumların, bu indirimin toptan tarifelere yansıtılmasını sağlayarak, alternatif işletmecilerin rekabet edebilecekleri fiyat marjını korumasının mümkün görüldüğü ifade edilmektedir.

Bu kapsamda, Kurumumuz tarafından uygulanması düşünülen fiyat sıkıştırması yükümlülüğünün getirilmesinin uygulamada birtakım sorunlara yol açabileceğinin düşünüldüğü ve bu anlamda ilgili dokümanda yer verilen Kurumumuz değerlendirmelerine iştirak edilemediği ifade edilmektedir.

Türk Telekomünikasyon A.Ş. tarafından Kurumumuza gönderilen görüşte özetle; Kurumumuz tarafından sabit sektörde Şirketlerine yönelik birçok düzenleme getirildiği; ancak getirilen düzenlemelerin sabit sektörün küçülmesinin önüne geçemediği, hızla değişen piyasa koşullarında uzun süreli öncül düzenlemelerin hem işletmeciler hem de tüketiciler açısından

artık efektif bir araç olmadığı görüldüğü, diğer taraftan dinamik bir yapıya sahip olan elektronik haberleşme sektöründe sürdürebilir bir büyüme ve adil rekabet ortamı oluşturmak için sektöre yönelik düzenlemelerin de ihtiyaçları karşılayıcı ve dinamik olması gerektiğinin düşünüldüğü ifade edilmekte olup, bu çerçevede, Kurumumuz tarafından yayımlanan 27/11/2013 tarih ve 2013/DK-SRD/610 sayılı Kurul Kararı ile kamuoyu görüşüne açılan Sabit Şebeke Üzerinden Arama Hizmeti’ne ilişkin taslak piyasa analizi dokümanında Kurumumuz tarafından söz konusu pazarın deregüle edileceğinin mütalaa edildiği, uzun dönemli sürdürülebilir büyümenin sağlanması ve küresel seviyede rekabet edebilirliğin yakalanması için mobil baskısıyla küçülen sabit sektörde deregülasyon yaklaşımının benimsenmesinin büyük önem arz ettiği ifade edilmektedir.

Ayrıca Kurumumuz tarafından getirilmesi değerlendirilen fiyat sıkıştırması yükümlülüğünün, sabit arama pazarının deregülasyonu ile çelişeceği ve etkin rekabeti tesis etmeye yönelik bütüncül bakış açısını olumsuz etkileyeceğinin değerlendirildiği ifade edilmektedir. Kurumumuz tarafından yapılacak olan sabit arama pazarındaki deregülasyonun anlamlı olabilmesi için Şirketlerine fiyat sıkıştırması yükümlülüğünün getirilmemesi gerektiğinin değerlendirildiği ifade edilmektedir.

Mobil baskısı sebebiyle eriyen bir piyasada etkin rekabetin tesisi için regülasyon uygulamaları yerine deregülasyon yaklaşımının benimsenmesi gündemdeyken, getirilmesi planlanan fiyat sıkıştırması yükümlülüğünün söz konusu yaklaşım ile çelişmekte olduğu, rekabeti sağlamayı hedefleyen bir uygulama ile birlikte fiyat sıkıştırmasının getirilmesinin rekabetin oluşmasını güçleştireceği ifade edilmektedir.

Diğer yandan, Kurumumuz tarafından deregülasyon yaklaşımına rağmen Şirketlerine bir fiyat sıkıştırması testi uygulanacak ise söz konusu testin aşağıda yer alan kriterleri mutlaka içermesi gerektiğinin düşünüldüğü ifade edilmektedir.

- Rekabet Kurumu’nun uyguladığı fiyat sıkıştırması testinin üzerinde bir yükümlülük oluşturulmaması,
- Turkcell için uygulanan yöntem gibi testin ex-post olarak uygulanması,
- Sabit mobil ikamesinin dikkate alınarak Şirketlerine getirilmesi planlanan fiyat sıkıştırması yükümlülüğünün Turkcell için uygulanan fiyat sıkıştırması yükümlülüğünden daha esnek olması,

- Turkcell için uygulanan yöntemde yer almayan ve Rekabet Kurumu'nun da dikkate almadığı perakende maliyetlerin ve makul karın teste dahil edilmemesi,
- STH işletmecilerinin uyguladığı VoB çağrı başlatma oranının teste dahil edilmesi,
- Makul etkinlikte olan işletmecilerin dikkate alınması,
- Testin her ay için ayrı ayrı yapılması yerine belirli dönemler halinde (örneğin 6 aylık) yapılması ve bu analizlerde ortalama trafik verilerinin kullanılması,
- Gerçekleşen verilerin teste kullanılması,
- Bütün kampanya ve tarifelerin yerine yalnızca belli abone sayısı üzerindeki değerlendirmesi.

Avrupa Birliği (AB)'nde de yer alan yaklaşıma göre Düzenleyici Kurumlar ile Rekabet Otoritelerinin fiyat sıkıştırması testlerine yönelik uygulamaları arasındaki farklılıklar olduğu Rekabet Kurumu'nun fiyat sıkıştırması testi uygularken ele aldığı aşağıda detayları verilen temel kriterlerin Kurumumuz tarafından da uygulanması gerektiğinin düşünüldüğü ifade edilmektedir.

- Makul etkinlikteki rakip işletmeci baz alınarak senaryolar oluşturulmaktadır.
- Çağrı başlatmada VoB etkisi dikkate alınmaktadır.
- Gerçekleşen veriler kullanılmaktadır.
- Kampanya ve tarifelerin ortalama trafik-gelir değerleri kullanılmaktadır.
- Rakip firmanın piyasadaki konumu değerlendirilmektedir.
- Rekabeti etkileme ihtimali bulunacak derecede abone sayısına sahip olan tarife ve kampanyalar değerlendirilmektedir.
- Fiyat sıkıştırmasının olduğuna karar verilse dahi piyasa koşulları ve tüketici tarafı da değerlendirilmeye katılmaktadır.
- Temel maliyetler baz alınıp perakende maliyetler dikkate alınmamaktadır.

Kurumumuz tarafından uygulanması planlanan fiyat sıkıştırması testinin Rekabet Kurumu'nun fiyat sıkıştırması testi gibi piyasayı dinamik bir şekilde ele alarak bütüncül bir bakış açısına sahip olması, fiyat sıkıştırması tespit edilmesi durumunda dahi bu sıkıştırmanın nedenleri ve rekabet ihlaline yol açıp açmadığının (etki analizinin) değerlendirilmesi, dolayısıyla Kurumumuz tarafından getirilmesi planlanan fiyat sıkıştırması testinin Rekabet

Kurumu'nun uyguladığı fiyat sıkıştırması testine paralel olması gerektiği Türk Telekom tarafından ifade edilmektedir.

Türk Telekom tarafından iletilen görüşte ayrıca Kurumumuzun yayımladığı sabit mobil ikamesi raporunda da belirtildiği gibi mobil sesin sabit sesi asimetrik bir şekilde ikame ettiği ve sabit sesin giderek eridiği, dolayısıyla Şirketlerine, sabit sesi bu şekilde ikame eden mobil piyasada hakim durumda olan Turkcell'e uygulanmakta olan fiyat sıkıştırması testinden daha ağır şartlarda bir testin uygulanmasının ya da aynı etkide bir testin uygulanmasının bile halihazırda sabit sektörde mobil lehine yaşanan erimeyi artıracığı, sabit sektörü giderek yok edeceği ve mobil ile rekabet edilebilirliği tamamen ortadan kaldıracağı değerlendirilmektedir. Bu çerçevede bir fiyat sıkıştırması testi uygulanması durumunda rekabet edilebilirliğin sağlanması ve sabit sesin daha da eriyerek yok olmasının önüne geçilmesi için regülasyonların sabit lehine asimetrik olması gerektiğinin düşünüldüğü ifade edilmektedir. Sabit sesin yok olmasını önlemek ve mobil ile rekabet edebilmesini sağlayabilmek için Şirketlerine mobil piyasayı domine eden Turkcell'in fiyat sıkıştırması testinden daha esnek bir fiyat sıkıştırması testi uygulanması gerektiğinin düşünüldüğü ifade edilmektedir. STH'lerin maliyetleri dikkate alınmakla birlikte sonuç olarak ortaya çıkacak fiyat sıkıştırması testinin mobil ile rekabet edilebilirliği sağlaması gerektiği aksi takdirde deregülasyonun bir anlamının kalmayacağı söz konusu görüşte ifade edilmektedir.

Bu bakış açısıyla birlikte Turkcell'in fiyat sıkıştırması testinde yer almayan “Makul kar, Genel İdare Giderleri, Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri” gibi perakende maliyetlerin mobil ile rekabetin sağlanması açısından Şirketlerine uygulanması planlanan fiyat sıkıştırması testinde de yer almamasının önem arz ettiği ifade edilmektedir. Getirilmesi planlanan fiyat sıkıştırması testinin, Şirketlerinin sunacağı tarifelerin mobil ile rekabet edebilir olmasına imkan tanınması, dolayısıyla Kurumumuz tarafından Şirketlerine uygulanması planlanan fiyat sıkıştırması testinin Turkcell'e uygulanan yöntem gibi ex-post olması ve bu yöntemde yer almayan ayrıca Rekabet Kurumu'nun da dikkate almadığı perakende maliyetlerin ve makul kârın da söz konusu teste dahil edilmemesi gerektiğinin düşünüldüğü ifade edilmektedir.

Türk Telekom'un ilettiği görüş kapsamında diğer önemli bir unsurun ise fiyat sıkıştırması testinde makul etkinlikteki işletmecilerin dikkate alınarak VoB trafiğinin analize dahil edilmesi olduğu, AB ülkeleri ve Rekabet Kurumunca fiyat sıkıştırması testi uygulanırken bütün işletmeciler değil makul etkinlikteki işletmecilerin dikkate alındığı, konuya ilişkin

olarak AB Komisyonu'nun Erişim Tebliği'nde ve ilgili kararlarında yer alan fiyat sıkıştırması testlerinin, "Eşit Etkinlikteki Rakip (EER) Testi" ve "Makul Etkinlikteki Rakip (MER) Testi" olarak adlandırıldığı ifade edilmektedir. Fiyat sıkıştırması testinde "Rakibi değil rekabeti korumak yaklaşımıyla" bütün STH işletmecilerinin değil makul etkinlikte olan STH işletmecilerinin dikkate alınmasının gerekli olduğu düşünüldüğü ifade edilmektedir.

STH işletmecilerinin çağrı başlatmada %58 oranında VoB kullanmakta ve çağrı başlatma maliyetlerini bu oranda düşürdükleri, STH işletmecilerinin sunduğu VoB trafiğinin Kurumunuz tarafından 27/11/2013 tarih ve 2013/DK-SRD/610 sayılı Kurul Kararı ile yayımlanan Sabit Şebeke Üzerinden Arama Pazarına dahil edildiği, dolayısıyla sabit arama pazarı içerisinde sayılan ve STH işletmecilerinin çağrı başlatma maliyetlerini büyük ölçüde azaltan VoB trafiğinin çağrı başlatma içindeki oranının (%58) fiyat sıkıştırma testine mutlaka dahil edilmesi gerektiği ifade edilmektedir.

Ayrıca Şirketleri tarafından 22.01.2013 tarih ve 192 sayılı yazı ile Kurumumuza iletilen ve STH işletmecilerine trafik miktarlarına göre farklı oranda indirim içeren "çağrı başlatma indirimi kampanyası" uygulandığı, STH işletmecilerine yönelik uygulanan söz konusu kademeli "çağrı başlatma indirimi kampanyası" teklifinin 06.02.2013 tarih ve 2013/DK-ETD/84 sayılı Kurul Kararı ile;

- Kullanıcıların makul bir ücret karşılığında elektronik haberleşme şebeke, altyapı ve hizmetlerinden yararlanmasının sağlanması,
- Hizmetin kullanımının teşvik edilmesi yönüyle elektronik haberleşme hizmetleri arzı ve yeni yatırımların özendirilmesi,
- Serbest ve etkin rekabet ortamının sağlanması ve korunması

hususları göz önünde bulundurularak, 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu'nun 6, 13 ve 14'üncü maddeleri, Erişim ve Arabağlantı Yönetmeliği'nin 5 ve 12'nci maddeleri ve ilgili diğer mevzuat kapsamında 2013 yılı sonuna kadar geçerli olacak şekilde Kurumumuz tarafından onaylandığı, 18.12.2013 tarihli ve 2013/DK-ETD/658 sayılı Kurul Kararı ile de 2014 yılının sonuna kadar uzatıldığı, bu kapsamda Şirketlerinin, tüm STH işletmecilerinin ödeyecekleri çağrı başlatma ücretlerine (Lokal, Alan içi, Alan dışı) Kurumumuzca onaylanan oranlarda indirim uyguladığı, dolayısıyla Şirketlerinin arabağlantı indirim kampanyası

kapsamında STH işletmecilerine sunduğu indirimli çağrı başlatma ücretlerinin fiyat sıkıştırma testine dahil edilmesi gerektiği ifade edilmektedir.

Ayrıca mevcut durumda STH işletmecilerinin çok düşük tarifeler vermesi neticesinde Şirketlerinin ses ihalesi kazanamadığı, fiyat sıkıştırması testinde özellikle VoB trafiğinin dikkate alınmaması ve teste perakende maliyetlerin eklenmesi durumunda Şirketlerinin STH işletmecilerinin sunduğu tarifeler ile rekabet etme ve ses ihalesi kazanmalarının mümkün olmayacağı ifade edilmektedir.

Sonuç olarak, gerek sabit mobil ikamesinin varlığı ve gerekse bu ikamenin sonucunda sabit şebeke üzerinden arama pazarının deregüle edilmesi ile çelişecek olan fiyat sıkıştırması yükümlülüğünün Kurumumuz tarafından Şirketlerine uygulanmaması gerektiğinin düşünüldüğü, bununla birlikte eğer Kurumumuz tarafından Şirketlerine fiyat sıkıştırması yükümlülüğü getirilecek ise, uygulanması planlanan fiyat sıkıştırması testinin yukarıda belirtilen kriterleri içermesinin etkin ve adil rekabetin tesisi için büyük önem arz ettiği ifade edilmektedir.

Serbest Telekomünikasyon İşletmecileri Derneği (Telkoder) tarafından söz konusu yükümlülüğe ilişkin Kurumumuza gönderilen ve Millenicom Telekomünikasyon Hizmetleri A.Ş. tarafından iştirak edilen görüşte; genel olarak Kurumumuz görüşlerine katıldıkları ifade edilmektedir. Ayrıca; Kurumumuz tarafından kamuoyu görüşlerine açılan çalışmada; “Bu çerçevede, fiyat sıkıştırması yükümlülüğü kapsamında usul ve esasları Kurum tarafından belirlenerek gerçekleştirilecek fiyat sıkıştırması testi sonrasında fiyat sıkıştırması tespit edilirse, Kurumun makul bir süre vererek EPG’ye sahip işletmeci olan Türk Telekom’dan fiyat sıkıştırmasını ortadan kaldıracak şekilde tarifelerini yeniden belirlemesini talep etmesi ve Türk Telekom tarafından Kurumca belirlenen süre içerisinde söz konusu talep yerine getirilmezse, Kurumun Türk Telekom’un ilgili toptan (THK ve TÖS) tarifelerini perakende fiyatları da dikkate alarak fiyat sıkıştırmasını giderecek şekilde değiştirmesi dahil olmak üzere gerekli tedbirleri alması söz konusu olabilecektir.” denilerek, fiyat sıkıştırması testinin sadece THK (Toptan Hat Kiralama), TS (Taşıyıcı Seçimi) ve TÖS (Taşıyıcı Ön Seçimi) toptan tarifeleri kapsamında uygulanmasının mümkün olduğunun görüldüğü, ancak, görüşe sunulan dokümanda fiyat sıkıştırması yükümlülüğü çalışmasının yalnız THK, TÖS ve TS yöntemlerini güvence altına almak olduğu, bahsi geçen yöntemlere göre daha fazla yatırım yapan, daha fazla risk alan YAPA İşletmecileri için benzer bir güvencenin söz konusu

olmadığının değerlendirildiği ifade edilmektedir. Bu şekilde modeller arasında ayrımcılık yapılmasının; işletmecilerin altyapıya dayalı erişim modeli yerine; abonelerine Türk Telekom'a bağımlı hizmetler sunmaya yönlendirilmesinin hem rekabetin tesisine hem de müşteri memnuniyetine olumsuz etkisi olacağı ifade edilmektedir.

Ayrıca, söz konusu görüşte 2013-2015 Stratejik Planda yer verilen kriterlere ulaşabilmek için perakende fiyatların belirlenmesinde ilgili tüm toptan girdilerin göz önüne alınması ve "Toptan Fiziksel Şebeke Altyapısına Erişim Pazarı" ve "Veri Akış Erişimini İçeren Toptan Genişbant Erişim Pazarı"nın da toptan seviyede sunulan hizmetler olarak dikkate alınması gerektiği ifade edilmektedir.

Telkoder tarafından bu kapsamda; Sabit Ses Pazarlarında kullanılan Taşıyıcı Ön Seçimi, Taşıyıcı Seçimi, Toptan Hat Kiralama yükümlülüklerinin sağlıklı bir şekilde uygulanabilmesi için getirilmesi düşünülen Fiyat Sıkıştırması Yükümlülüğünün aynı zamanda "Toptan Fiziksel Şebeke Altyapısına Erişim Pazarı" ve "Veri Akış Erişimini İçeren Toptan Genişbant Erişim Pazarı"nda toptan seviyede sağlanan temel girdilere de yansıtılmasını sağlamak üzere dokümanda gerekli değişikliklerin yapılmasını talep edilmektedir.

Bu çerçevede, Türk Telekom'a perakende tarifelerine ve kampanyalarına toptan erişim modeli ayrıcalığı uygulanmadan fiyat sıkıştırmayı engelleyecek yükümlülüğün getirilmesi talep edilmektedir. Aksi takdirde; belirli bir piyasadaki hâkimiyetin yaratmış olduğu finansal, teknolojik ve ticarî avantajlardan yararlanarak başka bir mal veya hizmet piyasasındaki rekabet koşullarını bozmayı amaçlayan eylemler içine girebilecek ortam oluşacağı ifade edilmektedir.

Bununla birlikte, Türk Telekom'un bir defaya mahsus yürürlükteki tüm tarifelerinin ve sonraki aylarda yeni duyurulacak tarifelerin yürürlüğe girmeden 15 gün öncesinde fiyat sıkıştırmaya ilişkin sonuçlarının Türk Telekom'un web sayfasında aylık olarak yayınlanmasına ilişkin bir yükümlülüğün getirilmesini talep edilmektedir.

Dokümanda yer alan yükümlülüklerin uygulanabilmesi için gerekli prosedür, aşama ve metodolojilerin doğru ve net bir biçimde belirlenmesi gerektiği, kamuoyu görüşlerine açılmış olan doküman incelendiğinde, işletmecinin "Toptan şebeke maliyetleri" ve "Perakende

maliyetler” kalemlerinin hangi bileşenlerden oluştuğu konusunda herhangi bir açıklama bulunmadığı ifade edilmektedir.

Fiyat sıkıştırması testlerinde genel olarak eşit etkinlikteki operatör ve makul etkinlikteki operatör yöntemlerinden biri ya da her ikisinin birlikte kullanıldığı, hakim durumda olan teşebbüslerin üst pazarda doğal tekel ya da doğal tekele yakın bir konumda olduğu durumlarda ise “makul etkinlikteki operatör testinin” özellikle dikkate alınması gerektiği, Türk Telekom’un üst pazarda doğal tekele çok yakın bir konumda olduğu ve şebeke etkilerinin çok yoğun gözlemlendiği bu sektörde Türk Telekom’un özelleştirme öncesine dayanan ilk giren avantajlarına da sahip olduğu gerçekleri dikkate alındığında, alt pazardaki alternatif operatörlerin, tarihsel olarak kamuya ait varlıkları kullanma avantajına da sahip olan Türk Telekom ile “eşit derecede etkin” olmasının beklenemeyeceği, sadece eşit derecede etkin operatörlerin dışlamaya maruz kaldığında korunması gerektiği düşüncesinin etkin bir rekabetin hiçbir zaman tesis edilememesi gibi sonuçları da doğurabileceği, bu amaçla ilgili bölümde fiyatlar arasındaki marjın, makul etkinlikteki bir rakibin alt pazarda kâr elde edemeyecek ve kalıcı şekilde faaliyet gösteremeyecek kadar düşük olması durumunun da fiyat sıkıştırması olarak sayılacağına açıkça belirtilmesi gerektiğinin düşünüldüğü ifade edilmektedir.

Bununla ilgili olarak ayrıca “Toptan şebeke maliyetleri” ve “Perakende maliyetlerinin”, işletmeciden işletmeciye değişebileceğinden adı geçen maliyetlerin “reasonably efficient - makul etkinlikteki” işletmeci tanımına uygun olarak belirlenmesi gerektiği ifade edilmektedir.

Alt pazar maliyetlerinin ne şekilde hesaplanacağı konusunun henüz net olmadığı, fiyat sıkıştırması testinde alt pazardaki perakende maliyetlerin hesaplanmasının, uzun dönem ortalama artan maliyet yöntemi (UDOAM) çerçevesinde yapıldığı, bununla birlikte UDOAM’ın ve ilgili ürünle doğrudan ilişkilendirilebilir maliyetlerin yanında, “ortak maliyetlerin” ve “genel maliyetlerin” de alt pazar maliyetlerinin hesaplanmasında dikkate alınması gerektiği, bu durumun aynı zamanda Avrupa Komisyonunun da geçmişte verdiği fiyat sıkıştırması ile ilgili içtihat yaratan kararlarında benimsemiş olduğu bir yöntem olduğu, özellikle hakim durumdaki şirketin alt pazardaki kolunun üst pazardaki kolundan ve ayrıca alt pazardaki diğer faaliyetlerinden orantısız ve makul olmayan bir biçimde yararlanması sonucunda rakiplerin alt pazardan dışlanabilecekleri, bu nedenle özellikle elektronik haberleşme gibi sektörlerde üst pazardaki aynı girdi ile alt pazarlarda birbirinden farklı

ürünlerin tüketiciye sunulabildiği gerçeği de dikkate alınırsa, bu ürünlere ilişkin olarak hakim durumdaki şirketin alt pazardaki kolunun katlandığı genel giderlerin söz konusu alt pazarlardaki ürünler arasında doğru bir şekilde ayrıştırılmasının sağlanması ve bunların da UDOAM hesaplamasında dikkate alınması gerektiği ifade edilmektedir.

Bu duruma örnek olarak AB Komisyonu'nun, Telefonica kararında UDOAM ölçütünü kullanmasına rağmen, UDOAM'a ilgili teşebbüsün genel gideri olarak kabul edilebilecek ticari yapısından kaynaklanan (yönetici maaşı gibi) maliyetlerin de hesaplama açısından dahil edilmesi gerektiğini belirttiği ifade edilmiştir.

Kurumumuzun da çıkaracağı fiyat sıkıştırmasına ilişkin usul ve esaslarda bu konuyu açıklığa kavuşturması ve UDOAM hesaplamasında alt pazar maliyetleri kapsamında ortak ve genel maliyetlerin de hesaplama katılması gerektiği ifade edilmektedir.

Ayrıca fiyat sıkıştırması testi usul ve esaslarının belirlenmesine ilişkin azami bir sürenin de belirlenmesi ve bu sürenin ise bir ayı geçmemesi gerektiği hususu Telkoder tarafından ifade edilmektedir.

Turkcell Superonline İletişim Hizmetleri A.Ş. (Turkcell Superonline) tarafından ilgili dokümana ilişkin Kurumumuza iletilen görüşte; Şirketlerinin Kurumumuz tarafından yapılan değerlendirmelere katıldıkları diğer yandan, fiyat sıkıştırması testlerinin fiili uygulamasının sabit pazarda rekabetin tesisi ve yükümlülüğün amacına ulaşması bakımından oldukça kritik olduğu, Türk Telekom'un düzenlemeye tabi olduğu pazarlarda uzun yıllardır fiyat kontrolüne tabi olmasına rağmen halen sabit pazarda fiili tekel konumunda bulunduğu hususu göz önünde bulundurulduğunda, bundan sonraki dönemlerde uygulanacak fiyat sıkıştırması uygulamasının da sabit pazarda etkin rekabetin tesisi için büyük önem arz ettiği ifade edilmektedir. Ayrıca Kurumumuz tarafından hazırlanacak olan fiyat sıkıştırması testlerinin fiili uygulamasının düzenleneceği Usul ve Esaslarda, maliyet kalemlerinin detaylandırılması ve yapılacak kabullerin açıkça ifade edilmesinin önemli olduğu zira söz konusu testin yapılan kabullere ve esas alınan maliyetleri oldukça duyarlı olacağı ve bu hususların testin sonucu konusunda da belirleyici olacağı ifade edilmektedir.

Vodafone Telekomünikasyon Hizmetleri A.Ş. (Vodafone) tarafından ilgili dokümana ilişkin olarak Kurumumuza iletilen görüşte; fiyat sıkıştırmasının telekomünikasyon sektöründe en

çok rastlanan ihlallerin başında geldiği, bu denli yaygın oluşu neticesinde birçok pazarda öncül olarak düzenlenmesine karar verildiği ve mevzuatın buna göre şekillendiği ifade edilmektedir. Gerek 2003 yılında soruşturmaya konu olan France Telecom’un Wanadoo markası adı altında sunmakta olduğu ADSL hizmetleri gerekse de 2007 yılında Telefonica hakkında yürütülen soruşturmanın temelinde fiyat sıkıştırması konusunun olduğu, bu kapsamda yerleşik operatöre bu yönde bir uygulama getirilmesinin toptan, perakende tarife ve kampanyalarına rekabet ihlallerinin oluşmadan dahi önlenmesi açısından çok büyük önem arz ettiği ifade edilmektedir.

Ancak fiyat sıkıştırması testinin sadece THK (Toptan Hat Kiralama), TS (Taşıyıcı Seçimi) ve TÖS (Taşıyıcı Ön Seçimi) toptan tarifeleri kapsamında uygulanmasının yeterli olmayacağı, zira yukarıda yer verilen örnekler veri hizmetleri kapsamında (bitstream) yaşanan rekabet ihlallerini soruşturmakta olduğu, görüşe sunulan taslakta pazarın bir kısmının güvence altına alınmakta iken YAPA ve diğer ayrıştırma metotlarında benzer bir güvence durumunun söz konusu olmadığı, diğer bir deyişle 2003 yılında Fransa’da ve sonrasında İspanya’da yaşanan ve işletmecilerin ceza almalarına neden olan eylemlerin bu taslak kapsamında ele dahi alınamayacağı ifade edilmektedir.

Türk Telekom’un hâlihazırda tarife kontrolüne tabi olmasına karşın alternatif operatörlerin yatırım merdiveninde yukarı basamaklara çıkmalarına olanak sağlayacak bir kâr oranına ulaşamadıkları, merdivende yukarı doğru çıkmak bir yana birçok işletmeci sektörde kalmakta dahi zorlandıkları, bu durumun en belirgin kanıtının YAPA oranlarında Avrupa’daki emsal pazar paylarının oluşmamasının gösterilebileceği ifade edilmektedir. Bu nedenle anılan taslaktan azami faydanın sağlanması için “Toptan Fiziksel Şebeke Altyapısına Erişim Pazarı” ve “Veri Akış Erişimini İçeren Toptan Genişbant Erişim Pazarı”nı da kapsamı talep edilmektedir. Diğer bir deyişle fiyat sıkıştırmasının Türk Telekom’un EPG olduğu hem toptan hem de perakende hizmet verdiği tüm pazarlarda engellenmesi gerektiğini ifade edilmektedir.

Ayrıca söz konusu görüşte; hangi tipte fiyat sıkıştırması modelinin seçileceğinin ya da fiyat sıkıştırması testinin hangi aşamalarda devreye girebileceğinin tam olarak açıklığa kavuşmuş olması gerektiği, fiyat sıkıştırması testlerinde genel olarak eşit etkinlikteki operatör ve makul etkinlikteki operatör ya da benzer etkinlikteki operatör gibi yöntemler birlikte kullanılabilirdiği, hakim durumda olan teşebbüslerin üst pazarda doğal tekel ya da doğal tekele yakın bir konumda olduğu durumlarda ise “makul etkinlikteki operatör testinin” özellikle dikkate

alınması gerektiği, Türk Telekom'un üst pazarda doğal tekele çok yakın bir konumda olduğu ve şebeke etkilerinin çok yoğun gözlemlendiği bu sektörde Türk Telekom'un özelleştirme öncesine dayanan ilk giren avantajlarına da sahip olduğu gerçekleri dikkate alındığında, alt pazardaki alternatif operatörlerin, Türk Telekom ile "eşit derecede etkin" olması beklenemeyeceği, sadece bu yöntemin izlenmesinin yerleşik operatörün maliyet avantajlarına başka hiçbir operatörün yetişecek boyutta olmaması nedeniyle (gerek pazar büyüklüğü gerekse de ölçek avantajları bakımından) tekeli güç üzerinde hiçbir zaman rekabetçi bir baskı oluşmayacağı, bu amaçla ilgili bölümde fiyatlar arasındaki marjın, makul etkinlikteki bir rakibin alt pazarda kâr elde edemeyecek ve kalıcı şekilde faaliyet gösteremeyecek kadar düşük olması durumunun da fiyat sıkıştırması olarak sayılacağına açıkça belirtilmesi gerektiği ifade edilmektedir.

Turkcell Superonline tarafından ayrıca, fiyat sıkıştırması testlerinde dikey entegre olmuş firmaların kârlılık analizleri önemli bir yer tuttuğu, firmanın rakibi niteliğindeki alternatif işletmecilerden talep ettiği ücretler ile kendi iş modelinin kârlı olarak çalışıp çalışmayacağına test edilmesinin analizlerin sağlıklı biçimde yapılması için gerekli olacağı, bunların "İndirgenmiş Nakit Akımları" ve "Dönem Dönem" metotları olduğu, indirgenmiş nakit akımları metodunun uzun dönemli bir perspektif incelemesi yaptığı, ancak yıkıcı uygulamanın entegre bir firma için kârlı görünen bir uygulama olması durumunda rekabet ihlali olmadığı gibi bir sonuca yol açabilmesi gibi bazı sorunlar ortaya çıkabileceği, bu durumun fark edilmesi üzerine Komisyon tarafından "Dönem Dönem" yaklaşımının benimsendiği ve muhasebe kayıtlarındaki farklılıklardan kaynaklanabilecek olan rekabet ihlallerinin de saptanmasının amaçlandığı ifade edilerek bu yaklaşımın mevcut taslak çerçevesinde de benimsenmesinin yerinde olacağına düşünüldüğü belirtilmiştir.

Turknet İletişim Hizmetleri A.Ş. (Turknet) tarafından ilgili dokümana ilişkin Kurumumuza iletilen görüşte, Telkoder tarafından gönderilen ve Kurumumuz tarafından yapılan değerlendirmelere iştirak etmekle birlikte aşağıdaki görüşlere de yer verilmektedir:

Kurumumuz tarafından hazırlanan kamuoyu görüşlerinin alınmasına ilişkin dokümanda "Perakende fiyatların belirlenmesinde ilgili tüm toptan girdilerin dikkate alınma zorunluluğundan hareketle Kurumun gerekli düzenlemeleri yapması öngörüldüğü" belirtilmekle birlikte, EPG'ye sahip işletmecinin (Türk Telekom'un) yalnızca perakende ses

pazarında verdiği hizmetler ile toptan düzeyde girdilerden yalnızca THK (Toptan Hat Kiralama), TÖS (Taşıyıcı Ön Seçimi), TS (Taşıyıcı Seçimi) yöntemlerinin dikkate alındığı, işletmecilerin, abonelerine verdikleri ses hizmetlerini, toptan seviyede aldıkları THK, TÖS, TS dışında yine toptan seviyede aldıkları Yalın DSL ve YAPA yöntemleri ile de sağladıkları, son iki yöntemin, hem yatırım yapılması hem de yeni altyapılar kurularak hizmet çeşitliliği sağlanması için önem taşımakta olduğu ifade edilerek, görüşe sunulan dokümanda yapılan çalışmanın yalnız THK, TÖS ve TS yöntemlerini güvence altına almakta iken, bahsi geçen yöntemlere göre daha fazla yatırım yapan, daha fazla risk alan YAPA işletmecileri için benzer bir güvencenin söz konusu olmadığı ifade edilmektedir. Ayrıca Kurumumuzun 2013-2015 Stratejik Planı’nda yer verilen;

- Erişim ve arabağlantı hizmetlerine ilişkin toptan seviyedeki ücretlerin etkin ve sürdürülebilir rekabetin tesisine imkân sağlayacak seviyelerde belirlenmesi,
- Referans erişim tekliflerinde hizmetlerin sunumuna ilişkin usul ve esaslarda olumlu gelişmelerin sağlanması,
- Altyapıya dayalı erişim hizmetlerinin kullanımının artması

performans kriterlerinin dikkate alınması ve bu kriterlere uymak için, perakende fiyatların belirlenmesinde ilgili tüm toptan girdilerin göz önüne alınması ve “Toptan Fiziksel Şebeke Altyapısına Erişim Pazarı” ve “Veri Akış Erişimini İçeren Toptan Genişbant Erişim Pazarı”nın da toptan seviyede sunulan hizmetler olarak dikkate alınması gerektiği ifade edilmektedir.

Turknet görüşünde, Türk Telekom’un “Tarife kontrolüne tabi olma (maliyet esaslı tarife belirleme)”, “Hesap ayrımı” ve “maliyet muhasebesi” yükümlülüklerine tabi olmasına rağmen alternatif işletmecilerin perakende seviyede sunacakları hizmetlere girdi niteliğindeki erişim ücretlerinin; Türk Telekom’un perakende sunduğu hizmetlere göre yüksek olması (fiyat sıkıştırma problemi) sebebiyle işletmecilerin, Yerel Ağa tam paylaşım erişim yöntemini, Yerel Ağa ayrıştırılmış erişim yöntemine tercih edememekte olduğu ve yatırım kararsızlığı yaşadıklarından bahisle, Sabit Ses Pazarlarında kullanılan Taşıyıcı Ön Seçimi, Taşıyıcı Seçimi, Toptan Hat Kiralama yükümlülüklerinin sağlıklı bir şekilde uygulanabilmesi için getirilmesi düşünülen Fiyat Sıkıştırma Yükümlülüğünün aynı zamanda “Toptan Fiziksel Şebeke Altyapısına Erişim Pazarı” ve “Veri Akış Erişimini İçeren Toptan Genişbant Erişim

Pazarı”nda toptan seviyede sağlanan temel girdilere de yansıtılmasını sağlamak üzere dokümanda gerekli değişikliklerin yapılmasını talep etmektedir.

Türk Telekom’a perakende tarifelerine ve kampanyalarına toptan erişim modeli ayrıcalığı uygulanmadan fiyat sıkılaşmayı engelleyecek yükümlülüğün getirilmesini talep edilmektedir. Türk Telekom’un bir defaya mahsus yürürlükteki tüm tarifelerinin ve sonraki aylarda yeni duyurulacak tarifelerin yürürlüğe girmeden 15 gün öncesinde fiyat sıkılaşmaya ilişkin sonuçlarının Türk Telekom’un web sayfasında aylık olarak yayınlanmasına ilişkin yükümlülüğün getirilmesi talep edilmektedir.

Kurumumuz tarafından kamuoyu görüşlerinin alınmasına ilişkin hazırlanan dokümanda “Toptan şebeke maliyetleri” ve “Perakende maliyetler” kalemlerinin hangi bileşenlerden oluştuğu hususunun belirgin olmadığı ifade edilmektedir.

Telekomünikasyon sektörü özelinde hakim durumda olan teşebbüslerin üst pazarda doğal tekel ya da doğal tekele yakın bir konumda olduğu durumlarda “makul etkinlikteki operatör testinin” özellikle dikkate alınması gerektiği, Türk Telekom’un üst pazarda doğal tekele çok yakın bir konumda olduğu ve şebeke etkilerinin çok yoğun gözlemlendiği bu sektörde Türk Telekom’un özelleştirme öncesine dayanan ilk giren avantajlarına da sahip olduğundan bahisle alt pazardaki alternatif operatörlerin, tarihsel olarak kamuya ait varlıkları kullanma avantajına da sahip olan Türk Telekom ile “eşit derecede etkin” olmasının beklenemeyeceği Turknet tarafından ifade edilmektedir.

Ayrıca, “Toptan şebeke maliyetleri” ve “Perakende maliyetlerinin”, işletmeciden işletmeciye geçebileceğinden adı geçen maliyetlerin “reasonably efficient - makul etkinlikteki” işletmeci tanımına uygun olarak belirlenmesi gerektiği, bu amaçla ilgili bölümde fiyatlar arasındaki marjın, makul etkinlikteki bir rakibin alt pazarda kar elde edemeyecek ve kalıcı şekilde faaliyet gösteremeyecek kadar düşük olması durumunun da fiyat sıkılaşması olarak sayılacağına açıkça belirtilmesi gerektiği ifade edilmektedir.

Turknet tarafından iletilen görüşte Kurumumuz tarafından yapılması planlanan fiyat sıkılaşması testinin Türk Telekom’un tarifelerinin uygulanmasından önce yapılması gerektiği ifade edilmektedir. Bu çerçevede İngiliz piyasa düzenleyicisi Ofcom’un British Telecom tarafından sunulan her bir ürüne ilişkin olarak ayrı bir öncül fiyat sıkılaşma testi uyguladığı,

bu gibi uygulamalar ile rakiplere ürün bazında yeterli derecede büyük marjlar bırakıldığı ve bu sayede pazara girişleri ve pazardaki faaliyetlerinin sürdürülebilirliğinin temin edildiği ifade edilmektedir. İrlanda’daki sektör düzenleyicisi ComReg’in de 2005 yılında Ofcom ile benzer bir yaklaşım gösterdiği, bunun yanında İspanya gibi diğer Avrupa ülkelerinde de bu şekilde her bir ürün bazında ilgili ürün piyasaya sunulmadan önce bir fiyat sıkıştırma testi yapılmış olduğu ifade edilmektedir.

Fiyat sıkıştırması testine konu maliyetlerin de Türk Telekom tarafından yayımlanması ve Kurumumuz tarafından AB düzenlemeleri de dikkate alınarak belirlenecek objektif, adil, makul ve ayrımcı olmayan metodolojiler kapsamında yapılacak fiyat sıkıştırma testlerine konu edilmesi gerektiği ifade edilmektedir. Bu anlamda hesap ayrıştırması ve maliyet muhasebesi konusundaki mevcut düzenlemelerin, fiyat sıkıştırması testinin anlatılan metodoloji ve buna benzer yöntemlere uygulanmasını sağlayacak şekilde güncellenmesi gerektiği belirtilmektedir.

Türk Telekom’un hakim durumda bulunmasına rağmen öncül yükümlülüklerle tabi tutulmaması halinde Türk Telekom’un kendi içinde risk yönetim önlemleri almasını temin edecek düzenlemeler getirilmesi gerektiği, özellikle Türk Telekom’a herhangi bir anti-rekabetçi (yıkıcı, ayrımcı, aşırı fiyatlandırma ile fiyat sıkıştırması ihlali gibi eylemler) verilecek ceza miktarları ve tedbirlerin Türk Telekom’un söz konusu eylemlere girmesini caydıracak derecede yüksek belirlenmesi gerektiği ifade edilmektedir.

Nihayet, söz konusu görüşte öncül düzenlemeler yapılmaksızın perakende fiyatlar üzerindeki tarife kontrolü yükümlülüğünün kaldırılmasının, piyasada geri dönülemez zararlara sebep olacağı, bu sebeple taslak pazar analizinin yeterli düzenlemeler ve tedbirler alınana dek şu aşamada kesinlikle yürürlüğe girmemesi gerektiği belirtilmektedir.

Değerlendirmelerimiz:

Kaynağını AB mevzuatından (ve özellikle 2002/21/EC sayılı Çerçeve Direktifi’nden) alan ülkemizdeki mevcut düzenleyici çerçeveye göre bir işletmecinin etkin piyasa gücüne (EPG’ye) sahip olduğunun belirlenmesi, ilgili pazarlarda *etkin rekabetin* olmadığı anlamına gelmekte; bu durumda ise öngörülen rekabet ihlallerini gidermeye yönelik olarak söz konusu işletmecilere erişim yükümlülüğü başta olmak üzere belirli yükümlülükler getirilmektedir.

Söz konusu nihai aşamada EPG'ye sahip işletmeciye/işletmecilere getirilecek yükümlülüklerin *amaca uygun, orantılı ve sorunun kaynağına yönelik* olması gerekmektedir. Bu durum ülkemizde 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu'na istinaden 27.11.2012 tarih ve 28480 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Pazar Analizi Yönetmeliği'nin 8 ila 10'uncu maddelerinde hükme bağlanmış olup, AB mevzuatında da Çerçeve Direktifi'nin 8/5 no'lu maddesi ve 2007 tarihli Komisyon Tavsiyesi'nin (C(2007) 5406, 2007/879/EC) 18'inci paragrafından kaynaklanmaktadır.

Yukarıdaki genel çerçeveye uygun olarak gerekli yükümlülüklerin ilgili pazarda EPG'ye sahip olduğu tespit edilen işletmecilere getirilmesi ve getirilen yükümlülüklerin kapsamının belirlenmesi, düzenleyici otoritelerin ve ülkemizde de Kurumumuzun görev ve yetkisi kapsamında yer almaktadır. 2002/19/EC sayılı Erişim Direktifi'nin 8'inci maddesinin lafzından, bu Direktifin 9-13'üncü maddelerinde öngörülen erişim ile ilgili (özellikle fiyatlandırmaya dair) yükümlülüklerin bir ya da birkaçının EPG'ye sahip işletmecilere uygulanması gerektiği anlaşılrsa da bu konudaki seçimin nasıl yapılacağına dair belirli bir takdir yetkisinin ulusal düzenleyici otoritelere verildiği görülmektedir. Bu konuda ilgili Direktif maddelerinde bir takım yol gösterici kriterlere yer verilmekte ise de nihai anlamda yükümlülük getirme görevi ve sorumluluğu düzenleyici otoritelere bırakılmaktadır.

Bu kapsamda değerlendirilecek olursa; Erişim Direktifi'nin 13'üncü maddesi,

“Bir ulusal düzenleyici otorite, 8 inci madde hükümlerine uygun olarak; yapılan bir pazar analizi, etkin rekabetin olmamasının ilgili işletmecinin son kullanıcıların aleyhine aşırı derecede yüksek fiyatlar ya da fiyat sıkıştırması uygulaması olasılığını ortaya çıkardığı durumlarda, arabağlantı ve/veya erişimin belirli türlerinin sağlanmasına ilişkin olarak maliyet esaslı tarife belirleme ile maliyet muhasebesine ilişkin yükümlülükler de dahil olmak üzere maliyetlerin yansıtılmasına ve fiyat kontrollerine ilişkin yükümlülükler uygulayabilir.”

hükmünü içermekte ve mevcut rekabet aksaklıklarına göre değişebilecek şekilde düzenleyici tedbirlerin belirlenmesini öngörmektedir. Buna göre; düzenleyici kurumlar EPG'ye sahip işletmecilerin tespit edilmesinin ardından piyasadaki ücretlerin genel düzeyine bakarak maliyet muhasebesi dâhil farklılaştırılmış fiyat kontrol mekanizmalarına başvurabileceklerdir. Mevcut rekabet aksaklığının düzeyi ve sıklığına göre ilgili düzenleyici otoritenin maliyet

esaslı tarife belirleme yükümlülüğü ile sınırlı kalmaksızın tarife kontrolüne ilişkin muhtelif yükümlülükler belirlemesi mümkündür.

Ülkemizde 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu’nun 6’ncı maddesinde yer alan “Elektronik haberleşme sektörüne yönelik pazar analizleri yapmak, ilgili pazarı ve ilgili pazarda etkin piyasa gücüne sahip işletmeci veya işletmecileri belirlemek” (ö bendi) ve “Elektronik haberleşme sektöründe; rekabeti tesis etmeye ve korumaya, rekabeti engelleyici, bozucu veya kısıtlayıcı uygulamaların giderilmesine yönelik düzenlemeleri yapmak, bu amaçla ilgili pazarlarda etkin piyasa gücüne sahip işletmecilere ve gerekli hallerde diğer işletmecilere yükümlülükler getirmek ve mevzuatın öngördüğü tedbirleri almak” (a bendi) hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; pazar analizleri yapmak ve EPG’ye sahip işletmecileri belirledikten sonra bu işletmecilere olası rekabet aksaklıklarını giderecek yükümlülükler getirmenin BTK’nın görev ve yetkileri arasında yer aldığı açıklıkla görülmektedir³. Getirilecek yükümlülüklerle ilişkin olarak ise; herhangi bir kısıtlama öngörülmemekte; diğer taraftan bazı önemli hususlarda getirilecek yükümlülükler açıkça zikredilmektedir. Bu kapsamda, 5809 sayılı Kanununun 13’üncü maddesinin ikinci fıkrasının (c) bendinde “İşletmecinin ilgili pazarda etkin piyasa gücüne sahip olduğunun belirlenmesi halinde; Kurum, fiyat sıkıştırması, yıkıcı fiyatlandırma gibi rekabeti engelleyici tarifelerin önlenmesi için gerekli düzenlemeleri yapar ve uygulamaları denetler” hükmüne yer verilerek bu konuda Kurumumuza bir sorumluluk tevdi edilmekte olup, aynı maddenin üçüncü fıkrasında ise “Bu maddenin uygulanması ile tarifelerin Kuruma sunulması, kamuoyuna duyurulması ve yayımlanması hususlarına ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından belirlenir” hükmüne yer verilmektedir.

Fiyat sıkıştırması dahil rekabet aksaklıklarının giderilmesinde izlenecek yol ve yöntemler temel olarak Pazar Analizi Yönetmeliği’nde düzenlenmiş olup, anılan Yönetmeliğin ‘Yükümlülüklerin getirilmesi’ başlıklı 10’uncu maddesinde “Kurum, ilgili pazarda etkin piyasa gücüne sahip işletmecilere, ilgili mevzuattaki hükümler saklı kalmak üzere, aşağıda yer alan yükümlülüklerden birini, birkaçını veya tamamını getirir” denildikten sonra 10 adet yükümlülük türüne yer verilmiştir⁴. Ancak söz konusu yükümlülükler arasında açıkça

³ Bu husus, EHK, md. 7/3’de yer alan “Kurum, yapacağı pazar analizleri sonucu ilgili pazarlarda etkin piyasa gücüne sahip işletmecileri belirleyebilir. Kurum, etkin rekabet ortamının sağlanması ve korunması amacıyla etkin piyasa gücüne sahip işletmecilere yükümlülükler getirebilir” hükmü ile de teyit edilmekte, daha bütüncül bir ifade ile ortaya konulmaktadır.

⁴ Pazar Analizi Yönetmeliği’nin 10. maddesinde yer verilen yükümlülükler aşağıdaki şekilde sıralanmıştır:

zikredilmemekle beraber bunların özel bir türü ya da tamamlayıcı unsuru mahiyetinde sair yükümlülüklerin getirilmesinin önünde herhangi bir hukuki engel bulunmamaktadır. Aksine; fiyat sıkıştırmasına Kanun Koyucu tarafından atfedilen özel önem sebebiyle bu konuda Kurumun yasal bir sorumluluğu olduğu Kanunun lafzından açıkça anlaşılakta, diğer bir ifadeyle bu tedbirin getirilmesinin bir yetkiden ziyade görev niteliğinde olduğu görülmektedir. Kurumumuz bu görevini tarife kontrolüne tabi olma yükümlülükleri kapsamında perakende tarifelerin bildirim ve izlenmesi süreçlerinde uygularken, aynı zamanda erişim tarifelerinin onaylanması süreçlerinde de ilgili maliyetlerin hesaplanması süreçlerinde göz önünde bulundurmuştur. Mevcut durum itibariyle; bu yükümlülüğün, ilgili (sabit şebekede erişim ve arama) pazarlarına yönelik değerlendirilen deregülasyon sürecinin tamamlayıcı bir unsuru olarak; artık ortadan kalkacak perakende tarifelerin düzenlenmesi süreçlerinden ayrıştırılarak sabit şebekede çağrı başlatma pazarında ayrıca ele alınması ve detaylarıyla düzenlenmesi zarureti doğmuştur. Söz konusu yükümlülük işbu pazarda Türk Telekom'un tabi kılındığı 'tarife kontrolüne tabi olma yükümlülüğü'nün özel bir türü/yöntemi olarak Pazar Analizi Yönetmeliği'nin 10'uncu maddesinin 3'üncü fıkrasında karşılığını bulmakta ve hayata geçirilmektedir.

Nitekim pek çok Avrupa Birliği ülkesinde "Toptan Hat Kiralama" yükümlülüğünün getirildiği pazarlarda (sabit şebekede erişim ya da çağrı başlatma pazarlarında) düzenleyici kurumların fiyat sıkıştırması yükümlülüğü ve testi uyguladığı görülmektedir. Bunlara örnek olarak Avusturya, Belçika, Bulgaristan, Yunanistan, İtalya, Hollanda, İrlanda, Polonya tarafından uygulanan fiyat sıkıştırması testleri örnek gösterilebilir. Ayrıca AB Komisyonu Kıbrıs ve Çek Cumhuriyeti düzenleyici kurumlarına fiyat sıkıştırması testi uygulaması getirilmesini ısrarla tavsiye etmiştir.

-
- a) Erişim ve/veya arabağlantı sağlama,
 - b) Şeffaflık,
 - c) Ayrım gözetmeme,
 - ç) Referans erişim ve/veya arabağlantı tekliflerinin yayımlanması,
 - d) Hesap ayrımı,
 - e) Tarife kontrolüne tabi olma,
 - f) Maliyet muhasebesi,
 - g) Asgari kiralık hat grubu hizmetini sunma,
 - ğ) Ortak yerleşim ve
 - h) Tesis paylaşımı.

Ayrıca, fiyat sıkıştırması testinde esas alınacak maliyetler açısından ileri sürülen alternatif işletmecilerin maliyetlerinin esas alınmasının uygulamada sorun yaratacağı düşüncesine iştirake edilmemektedir. Zira, hangi alternatif işletmecilerin maliyetlerinin dikkate alınacağı önceden belirlenmemiş olup sektörde faaliyet gösteren ve makul etkinlikte olan alternatif işletmecilerin maliyetleri dikkate alınacaktır. Benzer şekilde, maliyet esaslı tarife belirleme yükümlülüğü altında belirlenmiş toptan tarifelerin fiyat sıkıştırması yükümlülüğü ile yeniden düzenlenmesi gibi bir olasılığa ve bu durumun oluşturacağı olası sakıncalara değinilmişse de bu yaklaşım da gerek AB mevzuatı gerekse AB ülkelerinde benimsenen pek çok uygulama ile çelişmektedir. Zira, bir toptan ücretin düzenlenmesinde dikkate alınan maliyetler oldukça dinamik olan elektronik haberleşme sektöründe oldukça hızlı değişim gösterirken maliyet esaslı belirlenen erişim ücretleri sürekli düzenlenmemekte, söz konusu ücretlere referans tekliflerin onaylanması gibi süreçlerde gerekli müdahaleler yapılmaktadır. Bu müdahalelerin gecikmeli ve/veya yetersiz olma ihtimali karşısında fiyat sıkıştırması yükümlülüğü devreye girmekte ve yerleşik işletmecinin tarifelerinin, ardıl olarak yapılması olası müdahaleler beklenmeksizin, gözden geçirilmesi ve/veya değiştirilmesi imkânı doğmaktadır. Özellikle henüz doyumluğa ermemiş ve yeterli düzeyde rekabetçi olmayan pazarlarda sunulan hizmet ve tarifeler bakımından bu yöntem oldukça etkili ve yaygın bir düzenleyici araçtır. Bu yönde düzenleyici adımlar atan Avusturya düzenleyici otoritesi (RTR) daha önce maliyet esaslı onaylamasına karşın 2013 yılında YAPA ücretlerini yeniden belirlemiş ve bu yöndeki düzenleyici tercihi BEREC (Avrupa Düzenleyici Otoriteler Birliği) tarafından onaylanmıştır.

Gelen görüşler kapsamında ayrıca Sabit Şebeke Üzerinden Arama Pazar Analizi taslak dokümanı kapsamında Kurumumuzca deregülasyon öngörülmesine rağmen fiyat sıkıştırması yükümlülüğünün getirilmesinin rekabetin gelişmesini engelleyeceği ve ayrıca bu durumun arama pazarının deregüle edilmesi ile çelişeceği ifade edilmiştir. Burada dikkat çekilmesi gereken hususlardan biri, getirilen yükümlülüğün toptan bir pazar olan Sabit Şebekede Çağrı Başlatma Pazarı'na yönelik olduğudur. Türk Telekom alternatif işletmecilerin arama pazarında hizmet sunabilmesi için gereksinim duyduğu hizmetleri (Toptan Hat kiralama, Taşıyıcı Seçimi ve Önseçimi) çağrı başlatma pazarı kapsamında sunmaktadır. Alternatif işletmeciler perakende pazarda hizmet sunabilmeleri için tarifelerini Türk Telekom ile rekabet edebilir seviyede belirlemek durumundadırlar. Bu nedenle hem toptan hem perakende pazarda hizmet sunan yerleşik işletmeci olarak, toptan pazarda tarifelerini yüksek, perakende pazarda ise tarifelerini düşük seviyede tutarak perakende pazarı alternatif işletmecilere kapatabilme gücüne sahiptir. Bu çerçevede, toptan pazarda getirilen fiyat sıkıştırması yükümlülüğü Türk

Telekom'un perakende pazarda rekabetçi tarifelerin oluşumuna engel olacak şekilde marj sıkıştırması içeren tarife belirlemesini önleyebilecektir. Kurumumuz tarafından uygulanması düşünülen söz konusu toptan pazara özgü fiyat sıkıştırması yükümlülüğü aynı zamanda perakende pazarda oluşabilecek rekabet aksaklıklarını önleme potansiyeline de sahiptir. Ayrıca öncelikle toptan pazar kapsamında yükümlülük getirilmesi ve ilgili perakende pazarların düzenlenmesinden vazgeçilmesi Pazar Analizi Yönetmeliği'nin 7'nci maddesinin 2'nci fıkrası ile de uyumlu, Kurumumuzca yaptırılan anket çıktıları ile de izah edilebilir, objektif ve orantılı bir uygulama olup, 2007 tarihli Komisyon Tavsiyesi başta olmak üzere AB mevzuatı ve uygulamaları ile de örtüşmektedir.

Ayrıca Kurumumuza gönderilen görüşler arasında eğer fiyat sıkıştırması yükümlülüğü uygulanacaksa bile uygulanan testin, mobil pazarlarda EPG'ye sahip olan Turkcell'e uygulanan testten daha esnek olması gerektiği ifade edilmiştir. İlgili piyasada bulunan EPG'ye sahip işletmecilerin belirlenmesi ve bu işletmecilere getirilecek yükümlüklerin belirlenmesine dayanak teşkil eden Pazar Analizi Yönetmeliği'nin 10'uncu maddesinin birinci fıkrası *"İlgili pazarda etkin piyasa gücüne sahip işletmecilere getirilecek yükümlülüklerin amaca uygun, orantılı ve sorunun kaynağına yönelik olması esastır."* hükmü çerçevesinde getirilecek yükümlülüğün olası rekabet sorununa ilişkin ve orantılı olması gerekmektedir. Hâlihazırda düzenlenen bir perakende mobil elektronik haberleşme pazarı bulunmamakta olup, toptan menşeli Kurum düzenlemeleri de tanımlı bir fiyat sıkıştırmasını ortadan kaldırmaya yönelik değildir. Mobil ve sabit pazarlarda görülen rekabet aksaklıklarının birbiriyle mukayese edilebilir tarafları olsa da açıklanan nedenlerle benzerlik gösteren pazar yapılarından bahsetmek mümkün değildir. Kurum tarafından getirilmesi planlanan fiyat sıkıştırması yükümlülüğü ve bu doğrultuda yapılacak olan fiyat sıkıştırması testi mezkûr Yönetmelik hükümlerine göre öngörülen rekabet aksaklıkları ve özellikle fiyat sıkıştırma olasılıkları ve davranışları göz önünde bulundurularak gerçekleştirilecektir.

Nihayet, fiyat sıkıştırması testinin uygulanmasına ilişkin olarak taraflarca iletilen görüşler "Fiyat Sıkıştırmasının Tespitine, Önlenmesine ve Giderilmesine İlişkin Usul ve Esaslar" çalışması kapsamında değerlendirilecek olup söz konusu dokümana ilişkin Kurum çalışmaları hâlihazırda devam etmektedir. Diğer taraftan sabit şebekede çağrı başlatma pazarında EPG'ye sahip olan Türk Telekom'a getirilmesi planlanan fiyat sıkıştırması yükümlülüğü kapsamında yapılacak olan fiyat sıkıştırması testi Türk Telekom tarafından Kuruma iletilecek aylık (tarife ve kampanyalara ilişkin gelir, trafik, abone sayısı, vb bilgiler içeren) raporlar doğrultusunda

öncelikle ve kural olarak perakende seviyede “en önemli tarifeler” baz alınarak Kurum tarafından aksi karar verilmedikçe en geç üç (3) ayda bir gerçekleştirilecektir.

İşletmecilerden diğer pazarlarda uygulanması talep edilen fiyat sıkıştırması yükümlülüğü ise niteliği, kapsamı ve ilişkili olduğu hizmetler itibarıyla işbu (sabit şebekede çağrı başlatma) pazar analizi kapsamında değerlendirilmemektedir.

İletişim Bilgileri

Adres : Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu,
Yeşilırmak Sokak, No:16, 06430 Demirtepe, Ankara

Telefon : 0 312 294 72 38, 0 312 294 70 65

Faks : 0 312 294 71 65

E- posta : hbasaran@btk.gov.tr, mileri@btk.gov.tr